

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра цивільно-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

« 31 » *серпня* 2023р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ**

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)
галузь знань - 29 Міжнародні відносини
спеціальність - 293 Міжнародне право
освітня програма - Право
вид дисципліни - вибіркова
факультет - юридичний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету
31 серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Волощенко О.М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 14 від 26 червня 2023 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми перший (бакалаврський) рівень вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Міжнародне право»
кандидат юридичних наук, доцент

Ліна ФОМІНА

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2023 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародне право промислової власності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 293 – Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – розкрити сутність та особливості правовідносин, що виникають стосовно об'єктів міжнародного права промислової власності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів відповідних компетентностей:

ЗК2 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК3 – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК11 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК13 – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

СК7 – здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

СК8 - знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;

СК11 – здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

СК13- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	

72 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти таких результатів навчання:

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тема 1. Загальні положення міжнародного права промислової власності

Поняття міжнародного права інтелектуальної власності. Поняття міжнародного права промислової власності в об'єктивному розумінні. Поняття міжнародного права промислової власності в суб'єктивному розумінні. Основні підінститути міжнародного права промислової власності. Теорії права інтелектуальної власності. Юридична природа права інтелектуальної власності.

Тема 2. Джерела правового регулювання міжнародного права промислової власності.

Поняття та види джерел міжнародного права промислової власності. Система джерел міжнародного права промислової власності. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності.

Тема 3. Поняття й види об'єктів і суб'єктів міжнародного права промислової власності

Поняття та види об'єктів міжнародного права промислової власності. Поняття та види суб'єктів міжнародного права промислової власності. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття та види майнових прав.

Тема 4. Міжнародно-правова охорона промислового зразка

Поняття промислового зразка і його видів. Умови надання міжнародної правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики. Суб'єкти виключних майнових прав на промисловий зразок.

Тема 5. Міжнародно-правова охорона корисної моделі

Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисної моделі. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту на корисну модель. Порядок

одержання міжнародно-правової охорони

Тема 6 Міжнародно-правова охорона винаходу

Поняття винаходу. Умови надання міжнародно-правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту.

Тема 7. Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти міжнародного права промислової власності

Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності. Порядок укладання та істотні умови окремих видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності. Ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій.

Тема 8. Комерціалізація об'єктів міжнародного права промислової власності. Загальні засади комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Види способів комерціалізації об'єктів міжнародного права промислової власності інтелектуальної власності.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 9. Особливості захисту прав інтелектуальної власності

Охорона прав інтелектуальної власності та захист права інтелектуальної власності: співвідношення понять. Зміст права на захист: матеріальна та процесуальна складові. Підстави захисту права інтелектуальної власності: порушення права, невизнання права, оспорювання права. Форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна та неюрисдикційна. Загальні способи захисту права інтелектуальної власності. Міри захисту та міри відповідальності.

Тема 10. Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності

Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності. Охорона прав інтелектуальної власності на твори графіті. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі. Охорона електронних аудіо книг. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері виробництва ювелірних прикрас. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері ресторанного бізнесу. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері реклами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ I. Загальні положення												
Тема 1. Загальні положення міжнародного права промислової	11	2	2			7	13	2	1			10

власності.											
Тема 2. Джерела правового регулювання міжнародного права промислової власності.	11	2	2			7	13	2	1		10
Тема 3. Поняття й види об'єктів і суб'єктів міжнародного права промислової власності.	11	2	2			7	10				10
Тема 4. Міжнародно-правова охорона промислового зразка	10	2	1			7	13	2	1		10
Тема 5. Міжнародно-правова охорона корисної моделі	12	4	1			7	10				10
Тема 6. Міжнародно-правова охорона винаходу.	12	4	1			7	13	2	1		10
Тема 7 Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти міжнародного права промислової власності	12	4	1			7	10				10
Тема 8 Комерціалізація об'єктів міжнародного права промислової власності.	13	4	2			7	10				10
Всього за розділом 1	92	24	12			80	92	8	4		80
Тема 9 Особливості захисту прав інтелектуальної власності.	14	4	2			8	14				14
Тема 10. Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності	14	4	2			8	14				14
Всього за розділом 2	28	8	4			16	28				28
Усього годин	120	32	16			72	120	8	4		108

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Загальні положення міжнародного права промислової власності	2	1
2	Джерела правового регулювання міжнародного права промислової власності.	2	1
3	Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності.	2	
4	Міжнародно-правова охорона промислового зразка	1	1
5	Міжнародно-правова охорона корисної моделі	1	
6	Міжнародно-правова охорона винаходу	1	1
7	Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти міжнародного права промислової власності	1	
8	Комерціалізація об'єктів міжнародного права промислової власності.	2	
9	Особливості захисту прав інтелектуальної власності.	2	
10	Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права	2	

	інтелектуальної власності		
	Разом	16	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Загальні положення міжнародного права промислової власності (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
2	Джерела правового регулювання міжнародного права промислової власності (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
3	Поняття й види об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
4	Міжнародно-правова охорона промислового зразка. (вирішення задач)	7	10
5	Міжнародно-правова охорона корисної моделі (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
6	Міжнародно-правова охорона винаходу (вирішення задач)	7	10
7	Система договорів щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти міжнародного права промислової власності (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
8	Комерціалізація об'єктів міжнародного права промислової власності. (опрацювання додаткової літератури за темою)	7	10
9	Особливості захисту прав інтелектуальної власності. (вирішення задач)	8	14
10	Особливі випадки охорони окремих нових об'єктів права інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою)	8	14
	Разом	72	108

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);
3. практичні – формування вмій і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, поточне тестування);
- контрольна робота (проводиться у вигляді письмових завдань)
- підсумковий контроль (залік).

Студента допускають до складання семестрового підсумкового контролю за умови набрання ним мінімум 10 балів. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання для підсумкового контролю

1. Поняття міжнародного права інтелектуальної власності.
2. Поняття міжнародного права промислової власності в об'єктивному розумінні. Поняття міжнародного права промислової власності в суб'єктивному розумінні.
3. Основні підінститути міжнародного права промислової власності.
4. Теорії права інтелектуальної власності.
5. Юридична природа права інтелектуальної власності.
6. Поняття та види джерел міжнародного права промислової власності.
7. Система джерел міжнародного права промислової власності.
8. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності.
9. Поняття та види об'єктів міжнародного права промислової власності.
10. Поняття та види суб'єктів міжнародного права промислової власності.
11. Поняття та види суб'єктивних прав суб'єкта права інтелектуальної власності.
12. Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття та види майнових прав.
13. Поняття промислового зразка і його видів.
14. Умови надання міжнародної правової охорони промислового зразка.
15. Умови патентоспроможності промислового зразка і їхньої характеристики.
16. Суб'єкти виключних майнових прав на промисловий зразок.
17. Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисної моделі.
18. Умови патентоспроможності корисної моделі і її характеристика.
19. Характеристика патенту і патентовласників.
20. Права та обов'язки власника патенту на корисну модель. Порядок одержання міжнародно-правової охорони
21. Поняття винаходу. Умови надання міжнародно-правової охорони винаходу.
22. Умови патентоспроможності винаходу.
23. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту.
24. Порядок одержання патенту.
25. Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
26. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності.
27. Порядок укладання та істотні умови окремих видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
28. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності.
29. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

30. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності.
31. Ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій.
32. Загальні засади комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
33. Види способів комерціалізації об'єктів міжнародного права промислової власності інтелектуальної власності.
34. Охорона прав інтелектуальної власності та захист права інтелектуальної власності: співвідношення понять.
35. Зміст права на захист: матеріальна та процесуальна складові.
36. Підстави захисту права інтелектуальної власності: порушення права, невизнання права, оспорювання права.
37. Форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна та неюрисдикційна.
38. Загальні способи захисту права інтелектуальної власності. Міри захисту та міри відповідальності.
39. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності.
40. Охорона прав інтелектуальної власності на твори графіті.
41. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі.
42. Охорона електронних аудіо книг.
43. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері виробництва ювелірних прикрас.
44. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері ресторанного бізнесу.
45. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері реклами.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Контрольна робота – 20 балів.

Поточний контроль	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
T1 – T10				
$\sum 40$	20	60	40	100

T1-T10 – теми.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів, але в межах максимальної загальної суми балів – 100.

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів**.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та залікових робіт

Контрольні та залікові роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 20 тестових завдань, залікова робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожен правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	За чотирирівневою шкалою оцінювання	За дворівневою шкалою оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	незараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник / І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ«КПІ», 2013. 262 с.: 23 іл.
2. Галянтич М. К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту. К.: Акад. правових наук України. НДІ приватного права та підприємництва, 2003. 256 с.

Допоміжна література

1. Демченко Т. С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз): Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 184 с.
2. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: Зб. наук. ст. / Ю. С. Шемшученко, Ю. Л. Бошицький (заг. ред.). К.: Ін-т. держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 424 с.
3. Крайнев П. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю. К.: ІнЮре, 2004. 448 с.
4. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. К.: Школа, 2004. 144 с.
5. Селіванов М. В. Захист права на комп'ютерні програми (авторсько-правовий аспект): Дис. ... канд. юрид. наук. Х., 2002.
6. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності (авторсько-правовий аспект) Монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. 368 с.
7. Андрощук Г. К, Работягова Л. І. Патентне право: правова охорона винаходів: Навч. посіб. К.: МАУП, 1999. 212 с.
8. Афанасьєва К. О. Авторське право: Практ. посіб. К.: Атіка, 2006. 224 с.
9. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб.: 2-е вид. , перероб. і доп. К.: ЦНЛ, 2006. 278 с.
10. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2004. 511 с.
11. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: Практ. посіб. К., 2007. 448 с.

12. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник. М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон та ін. К.: Професіонал, 2005. 448с.
13. Кириченко І. А. Судова експертиза: охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності: Навч. посіб. К.: ЗАТ «Ін-т. інтелект. власності», 2003. 144 с.
14. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник Харків:ХНАМГ, 2008. 149 с.
15. Макода В. Є. Правова охорона промислових зразків в Україні. К., 2000. 172 с.
16. Мікульонюк І. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ«КПІ», 2012. 238 с.
17. Мельник О. М. Правова охорона знаків для товарів і послуг в Україні: цивільно-правовий аспект. Ірпінь, 2001. 135 с.
18. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. Х., 2002. 362 с.
19. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні / О.А. Підпригора, О.Д. Святоцький (заг. ред.). К.: ІнЮре, 2003. 236 с.
20. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті. К.: Школа, 2004. 144 с.
21. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
22. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора, О. Д. Святоцький. 2-ге вид. К.: ІнЮре, 2004. 670 с.
23. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци; Кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В.П. Воробійов та ін. К.: Слово, 2006. 1104 с.
24. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В.О. Жарова. К.: Парламент, 2006. 432 с.
25. Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України: Підруч. 2-ге вид. перероб. і доп. К.: Істина, 2007. 816 с.
26. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю: Монографія. К., 2005. 448 с.
27. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. Т. 1 / В. І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. К.: Юрінком Інтер, 2004. 480 с.
28. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Юрінком Інтер, 2005. Кн. 1. 736 с.
29. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. 3-є вид., перероб. і доп. За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2008. Т. 1. 832 с.
30. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. К.: ІнЮре, 2004. Ч. 1. 692 с.
31. Ярема А. Г., Карабань В. Я., Кривенко В. В., Романь В. Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. К.: АСК, 2004. Т. II: Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. 624 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Електронно-цифрова бібліотека Європейського патентного відомства

<http://www.ep.espasenet.com> або <http://www.european-patent-office.org>.

2. Сайт Верховної Ради України www.zakon1.rada.gov.ua.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського www.nbuv.gov.ua

4. Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки
<http://lucl.lucl.kiev.ua>

5. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім.
В.Н. Каразіна <http://www.univer.kharkov.ua>

6. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
<http://korolenko.kharkov.com>